

Fővárosi Ítéltábla

8.Bf.384/2016/11.sz.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2017. január 23. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2016. október 20. napján kihirdetett 22.B.1656/2014/50. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlottak terhére megállapított bűncselekmény megnevezése helyesen: folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntette.

A másodfokú eljárásban I. r. vádlottat terhelő 24.210 (huszonnégyezer-kettőszáztíz) forint büntügyi költség merült fel.

Indokolás

A Fővárosi Törvényszék a rendelkező részben írt határozatával I.r, II.r. és III.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés], melyet II.r. és III.r. vádlottak bűnsegédként követtek el.

Ezért a bíróság I.r. vádlottat 2 év 2 hónap szabadságvesztésre, 2 év gazdasági társaság vezető tisztségének viseléséről eltiltásra és 2 év közügyektől eltiltásra;

II.r. és III.r. vádlottakat egyaránt 2 év 10 hónap szabadságvesztésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségének viselésétől eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztést mindhárom vádlottal szemben börtönben rendelte foganatosítani. Megállapította, hogy a vádlottak a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsáthatók.

A vádlottakkal szemben vagyonelkobzást alkalmazott, valamint döntött több ingatlan és gépjármű tekintetében a zár alá vétel fenntartásáról. A NAV által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította és rendelkezett a büntügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen két irányban jelentettek be perorvoslatot.

Az ügyész a vádlottak terhére, súlyosítás, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása és a büntetés fele részének letöltése utáni feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kimondó rendelkezés mellőzése érdekében jelentett be fellebbezést.

Az ítéletet ellen másfelől a vádlottak és a védők a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében terjesztettek elő jogorvoslatot.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF. 1120/2016/I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartva, annak iránya szerint az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, egyebekben helybenhagyását indítványozta.

III.r. vádlott védője a másodfokú eljárásban a védelmi fellebbezést írásban részletesen indokolta (6. számú irat). Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása a Be. 351. § (2) bekezdés a-d) pontjaiban írt okokból megalapozatlan, valamint megállapítható, hogy az indokolási kötelezettség súlyos megsértése miatt a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezési ok is megvalósult. Erre figyelemmel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt. A védelmi érvelés szerint a vádlottal szemben egyetlen olyan hitelt érdemlő bizonyíték sem áll rendelkezésre, melyből okszerűen lehetne következtetést vonni a bűnösséget megalapozó tények megállapítására. Az ügyész nem tudta bizonyítani megfelelően, és erről a bíróság sem adott törvényes indokolást, hogy a vádlott tagadásban megnyilvánuló védekezése miért cáfolható. Az indokolás több helyen iratellenes, és az egyes vallomásrészeket a bíróság nem a szövegkörnyezetnek megfelelően, hanem egy bűnösségi koncepciónak megfelelően értékelte. Téves az alap kiindulópont és belőle azon következtetés is, hogy az Kft. tényleges működtetését II.r. és III.r. vádlottak végezték, ezáltal nem helytálló azon ténymegállapítás sem, hogy segítséget nyújtottak I.r. vádlottnak az általános forgalmi adóval (Áfa) összefüggésben a vagyoni hátrány okozásában.

III.r. vádlott a fellebbviteli főügyészség átiratára részletes írásbeli észrevételt tett (7. számú másodfokú irat), melyben a bíróság terhére szóló ténymegállapításait és a bizonyítékok értékelésének mikéntjét is kifogásolta, tévesnek tartva védőjével egyezően az elsőbírósági ténybeli következtetéseket, és bűnösségének megállapítását. Ezért elsődlegesen felmentését, másodsorban a büntetés lényeges enyhítését kérte.

II.r. vádlott védője a másodfokú eljárásban jogorvoslatát írásban szintén indokolta részletesen (10.sz. irat), melyben kitért vallomásainak értékelésére, kifejtve, hogy egyik személy sem erősítette meg, miszerint a perbeli társaság tényleges irányítója volt. Érvelése szerint nincs arra semmilyen hitelt érdemlő bizonyíték, ami igazolná, hogy a vádlott részt vett a bűncselekmény elkövetésében. Tételesen elemezte a tanúvallomásokat és a releváns okiratokat, rámutatva, hogy sem közvetlen, sem közvetett bizonyítékot nem jelentenek arra a ténymegállapításra nézve, miszerint a társaságot irányítva a II.r. vádlott segítséget nyújtott volna az adóelkerüléshez. Az ítélet megállapításai ellentmondanak az adózási és a számviteli jogszabályoknak is.

A másodfokú nyilvános ülésen I.r. vádlott védője a felmentésre irányuló fellebbezést elsődlegesen megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezés, másodlagosan a büntetés enyhítése, és próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása érdekében tartotta fenn.

II.r. vádlott védője a jogorvoslatában és annak indokaiban foglaltakat fenntartva a vádlott felmentését indítványozta.

III.r. vádlott védője a perorvoslat írásbeli indokait fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás súlyos megalapozatlansági hibában szenved felderítetlensége, iratellenessége és téves következtetései folytán, ezért elsősorban hatályon kívül helyezésre,

másodlagosan a büntetés enyhítésére, a vádlottal szemben próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására tett indítványt.

A fellebbezések nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülvizsgálta. A másodfokú bíróság a törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan relatív jellegű eljárási szabálysértést, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Nem osztotta ezért az ítéletábra III.r. vádlott védőjének érveit, miszerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettség megsértésével abszolút eljárási hibát követett el. A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában írt feltétlen eljárási szabálysértés akkor állapítható meg, ha az indokolásból egyáltalán nem követhető nyomon az elsőfokú bíróság döntésének helyessége, azaz nem ellenőrizhető az ítéleti tényállás megállapításához vezető gondolati folyamat. A bizonyíték-értékelés és a ténymegállapítás kontrollálhatatlansága jelenti magát a felülbírálatra alkalmatlanságot. Ilyen revíziós és kasszációhoz vezető korlát tipikusan a ténykérdésekhez kapcsolódik, mert a jogi indokolás hiányosságai a másodfokú eljárásban orvosolhatók.

Jelen esetben azonban az indokolási kötelezettség súlyos megsértését nem lehetett megállapítani. Az elsőfokú bíróság ugyanis a bizonyítékokat egyenként és összességében is megfelelő mélységben értékelte és részletesen számot adott arról, hogy mely okok folytán látta bizonyítottnak a vádat. Következésképpen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a védői okfejtés alapján nem kerülhetett sor.

A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó. A törvény a megalapozottság fogalmát nem állapítja meg, arra a megalapozatlansági okokra vonatkozó perjogi normából lehet következtetést vonni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a tényálláshoz kötöttség elvének alkalmazása alóli kivétel: a tényállás megalapozatlansága jelen ügyben nem rögzíthető. A releváns tények ugyanis felderítettek, hiánymentesek, megfelelnek a bíróság által megvizsgált és értékelt iratok tartalmának és a közvetett bizonyítás szabályaiból eredő helytelen ténybeli következtetés sem igazolható. Nem találta ezért a másodfokú bíróság alaposnak a védelmi érvelést, miszerint teljes, vagy akár részleges megalapozatlansági hibában szenvedne a tényállás. Ilyen hiba hiányában pedig a tényálláshoz kötöttség elve érvényesül, azaz a másodfokú bíróság a törvényes elsőbírósági bizonyíték-értékelést nem bírálhatja felül, és nem állapíthat meg eltérő tényállást.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta. Számba vette a vádlottak perrendszerűen értékelhető védekezését, a releváns adóhatósági okiratokat, számlákat és az eseményekről közvetlenül vagy közvetve információt szerző tanúk vallomását. I.r. vádlott bár részletes érdemi vallomást nem tett, a vádbeli cselekményben felelősnek érezte magát, és az adóhatósági eljárás adatai is megerősítik a vádlottak adóterhet elkerülő jogellenes

magatartásának megállapítását. Az I.r. vádlott rövid nyilatkozata a vádra azonban részletes, feltáró jellegű beismerő vallomásnak nem értékelhető, mert a cselekménysort valójában nem tárta fel, de nyilatkozata azért utal arra, hogy tisztában volt cselekménye jogellenességével.

II.r. vádlott tagadta, hogy bármilyen tevékenységet végzett volna az Kft-ben. III.r. vádlott pedig azzal védekezett, hogy csak alvállalkozóként végzett tárgyalásokat az Kft. gazdasági tevékenységével kapcsolatban. A felelősséget elhárító terhelti védekezéseket azonban az adóhatósági okiratok, rendelkezésre álló számlák mellett elsősorban a partnercégek képviselőinek tanúvallomása meggyőző módon cáfolta, amint azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította. tanúk egységesen azt támasztották alá, hogy a társaságot valójában nem, hanem a II-III.r. vádlottak irányították. E ténybeli következtetést tanúvallomásai is megerősítették. A tényből tényre következtetés helyességét az ellentmondó vallomásokat tett tanú vallomása sem cáfolta meg. A védelem okfejtése szerint a bíróság iratellenes megállapításokat tett. Ezzel szemben megállapítható, hogy a bűnügyi iratoktól érdemi eltérés nem igazolható. A tanúvallomások értékelése hibátlan, azokból világosan kirajzolódik, hogy az I.r. vádlott cégének működését, a gazdasági eseményeket ténylegesen II.r. és III.r. vádlottak irányították.

A törvényszék a részben ellentmondó tartalmú bizonyítékokat egyenként és összességében értékelte és gondosan járt el a tényállás megállapítása során. Az elsőfokú bírósági bizonyíték-értékelést a másodfokú bíróság perrendszerűnek, logikusnak tartotta és az abban foglaltakkal egyetértett. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét megfelelően teljesítette. A védelmi fellebbezések a bizonyítékok értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség már felhívott elvére figyelemmel eredményre nem vezethetett. E perorvoslatok nem jelöltek meg olyan nóvumot, mely akár bizonyítás felvételét, akár eltérő tényállás megállapítását indokolták volna a másodfokú eljárásban. A törvényszék megalapozottan utasította el a védelmi bizonyítási indítványokat is. Egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy az Áfa tekintetében a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, számlák alapján tisztázható volt a költségvetésnek okozott vagyoni hátrány mértéke. Számszakilag helytálló és alapos művelet után, objektívan került sor a vagyoni hátrány meghatározására, megjegyzendő, hogy a bíróság a vádtól eltérve a vádlottak javára módosította a vagyoni hátrány összegét. Az elsőfokú bíróság indokai és a védelmi érvek kapcsán kiemeli az ítéletábra, hogy az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXXVII. törvény 2008. január 1-jétől már hatályban van, így az elsőfokú bíróság a 2008 évi forgalmat terhelő Áfa fizetési kötelezettséggel kapcsolatban megalapozottan hívta fel e jogszabályt. A 2007 évre eső elkövetési időszakban ugyanakkor még az 1992. évi LXXIV. törvény volt hatályban, így szükséges e törvényre is utalni azzal, hogy az adójogszabályok változása sem a megállapított tényeket, sem a bűnösséget nem érintette.

Más adónemek esetén rendszerint indokolt a könyvszakértői bizonyítás, jelen esetben azonban az Áfa-ra elkövetett adócsalásnál a vagyoni hátrány mértéke okirati bizonyítással is feltárható volt.

A védők a fellebbezések írásbeli indokolásában igen részletesen vizsgálták a bizonyítási anyagot, több helyen utalva iratellenességre, ellentmondásra és helytelen ténybeli következtetésekre. Ezzel szemben a másodfokú bíróság a tényállás revíziója során megállapította, hogy a védők elsődlegesen az okszerű elsőbírósági bizonyíték-értékelésen keresztül támadták a tényállást, mely annak megalapozottsága folytán eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság a törvénynek megfelelően döntött a büntető törvény időbeli hatályának vizsgálatakor arról, hogy az *elkövetéskor* hatályos büntető törvényt (korábbi Btk.) kell alkalmazni, mert az elbíráláskori új törvény nem eredményez enyhébb elbírálást, sőt egyes rendelkezései a vádlottakra nézve terheesebbek. Az ítélet 23. oldalán a bíróság e körben alapos és helytálló indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett.

Az elsőfokú bíróság - megalapozottan vetve el a bűncselekmény elévülésére vonatkozó védelmi érveket - törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak azzal a helyesbítéssel, hogy az alkalmazott büntető törvény szerint a büntett megnevezése: folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette. E körben nem minősítési tévedés, anyagi jogi hiba történt, hanem elírás, mert az ítélet indokolása is utal a 24. oldal utolsó bekezdésében az adócsalás megnevezésre. Ezen okok miatt a bűncselekmény pontatlan megnevezése a helybenhagyás keretei között orvosolható volt. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlottak cselekménye a korábbi Btk. 310. § (1) bekezdése és a (4) bekezdése szerint minősül különösen nagy vagyoni hátrányt okozó adócsalás büntettének, melynek I.r. vádlott önálló tette, II.r. és III.r. vádlottak pedig bűnsegédi részesei.

Az adócsalás tette és társtette csak olyan személy lehet, aki az adókötelezettség szempontjából jelentős tény (adat) valótlán előadásával, elhallgatásával vagy más magatartással a hatóságot az adóbevétel csökkentését eredményezően megtéveszti (BH2010. 290). E személy, mint az Kft. ügyvezetője, I.r. vádlott volt, így a tettesi elkövetői minőség megállapítása kifogástalan, mint ahogy a részesek cselekvőségének minősítése is. Az adócsalást ugyanis bűnsegédként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége nyilatkozattételre (BH2012. 200). Vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy II.r. és III. r. vádlottak nem közvetett tettei-e az adócsalásnak. A válasz nemleges, mert I.r. vádlott nem volt tévedésben, és kényszer hatása alatt sem, maga is tudta, hogy közvetlenül részt vesz a jogellenes adóelkerülésben az adóhatóság megtévesztésével. Ezért a II-III.r. vádlottak lényegében így nem felhasználták a bűncselekmény elkövetésére, hanem részére szándékosan segítséget nyújtottak.

Az elsőfokú bíróság a minősítésről meggyőző, az anyagi joggal összhangban álló indokolást adott. Megfelel a törvénynek a folytatólagosság megállapítása is, valamint annak az időbeli hatály szempontjából jelentős körülmény rögzítése is, hogy a vádlotti cselekvőség az alkalmazott büntető törvényben még minősítő körülményként nem szabályozott ületszerű elkövetés jegyeit hordozza. Összegezve, valamennyi vádlott cselekményének minősítése törvényes.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és azoknak megfelelő nyomatékot tulajdonítva a büntetési célok elérésére alkalmas, a bünteteskiszabási elveknek megfelelő büntetést szabott ki mindhárom vádlottal szemben. A büntetések tettarányosak, és megfelelnek az egyénisítés szempontjainak. A szabadságvesztés, a foglalkozástól eltiltás és a közügyektől eltiltás is arányos, törvényes. A büntetések, főként az igen jelentős időmúlásra tekintettel túl enyhének nem minősülnek, lényeges súlyosításuk nem indokolt, ezért az arra irányuló ügyészi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

A másodfokú bíróság nem látott alapot azon rendelkezés mellőzésére sem, hogy a vádlottak a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsáthatók. A terheltek javára a korábbi Btk. 47. § (3) bekezdésben írt különös méltánylást érdemlő körülmények, mint a jelentős időmúlás, a vádlottak kedvezőbb személyi-familiáris körülményei indokolják a kedvezmény alkalmazását.

A büntetések túl szigorúnak sem tekinthetők. Kétségtelen, hogy az időmúlás nyomatéka nagy, viszont hangsúlyos, hogy a vádlottak nem ismerték el büntetőjogi felelősségüket, nem tárták fel a cselekményt, a hatósággal nem működtek együtt, a vagyoni hátrány, vagy egy részének megtérítésére sincsenek adatok, ezért a másodfokú bíróság a büntetések enyhítésére, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazására nem látott alapot, így a bünteteskiszabást támadó

védelmi perorvoslatok sem foghattak helyt. Az ítélet tábla gyakorlata szerint a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó adócsalás esetén feltételes elítélésre általában akkor kerülhet sor, ha a vádlott bűnösségre is kiterjedő, feltáró jellegű beismerő vallomást tesz, valamint a vagyoni hátrány megtérítésére törekszik. Ilyen jellegű enyhítő tényezők azonban jelen ügyben nem voltak feltárhatók, nincs ezért törvényi alap a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére. Ilyen büntetés már súlytalan lenne, és nem felelne meg az általános, valamint az egyéni megelőzés szempontjainak.

A törvényszék megfelelően megindokolta azon törvényes döntését is, hogy milyen összegre és milyen okok folytán rendelkezett vagyonek Kobzásról, mely elsőbírósági helyes indokolás megismétlése szükségtelen.

Megfelel a törvénynek a vagyonek Kobzás biztosítása érdekében az egyes terhelti ingatlanokat és ingókat érintően a zár alá vétel fenntartása is.

Az elsőfokú bíróság a Kúria 4/2015. Büntető jogegységi határozatát megfelelően alkalmazva utasította el a NAV kárigényét, mert az adónként kötelező befizetésekkel kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel okozott kár megtérítése érdekében az adóhatóság magánfélként nem érvényesíthet polgári jogi igényt. Magánféli státuszba kerülésének hiányában így részére kárigény nem ítélt meg.

Törvényes a bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezés is.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező rész pontosítása mellett a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében mindhárom vádlott tekintetében helyben hagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2017. január 23.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Háger Tamás sk. előadó bíró, Dr. Gömöri Olivér sk. bíró

ZÁRADÉK: A Fővárosi Törvényszék 22.B.1656/2016/50. számú ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2017. január 23.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő